

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง ลักษณะต้องห้ามของเลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
ตามมาตรา ๓๒ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๔๕

กระทรวงสาธารณสุข มีหนังสือที่ สธ ๐๑๐๐.๒/๖๑๔ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กระทรวงสาธารณสุขและองค์การอนามัยโลกได้จัดทำโครงการสร้างความปลอดภัยของผู้ป่วยจากการใช้ยา (Medication error) โดยประสานความร่วมมือระหว่างภาคีสาขาวิชาชีพด้านสาธารณสุข ได้แก่ แพทยสภา สภาการพยาบาล สภาเภสัชกรรม ทันตแพทยสภา สภากายภาพบำบัด สภาเทคนิคการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สมาคมโรงพยาบาลเอกชน สถาบันรับรองคุณภาพโรงพยาบาล และตัวแทนภาคประชาชนโดยมูลนิธิเพื่อผู้บริโภค มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อร่วมกันกำหนดมาตรฐานการใช้ยาสำหรับผู้ให้บริการทางด้านสาธารณสุขนำไปปฏิบัติในสถานพยาบาลทั่วประเทศ ส่วนเรื่องงบประมาณดำเนินการเห็นควรขอรับการสนับสนุนจากกระทรวงสาธารณสุขและสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ซึ่งโครงการดังกล่าวเป็นประโยชน์เกี่ยวกับความปลอดภัยของผู้ป่วยจากการใช้ยา และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของแพทยสภาตามมาตรา ๗ (๒) แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๒๕ ที่กำหนดให้ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการประกอบวิชาชีพในทางการแพทย์

แพทยสภาขอรับการสนับสนุนงบประมาณดำเนินการโครงการสร้างความปลอดภัยของผู้ป่วยจากการใช้ยา และสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติให้การสนับสนุนงบประมาณจำนวน ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยขอให้แพทยสภาจัดทำสัญญาทางวิชาการระหว่างสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติและแพทยสภา ต่อมาแพทยสภาและสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้จัดทำสัญญาทางวิชาการในนาม “สัญญาโครงการสร้างความปลอดภัยของผู้ป่วยจากการใช้ยา” ซึ่งแพทยสภาเห็นว่า การจัดทำโครงการสร้างความปลอดภัยของผู้ป่วยจากการใช้ยาโดยงบประมาณที่สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติสนับสนุนตามสัญญาวิชานั้น แพทยสภาไม่มีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติแต่อย่างใด กระทรวงสาธารณสุขจึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาข้อหารือของแพทยสภาในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. การที่แพทยสภาทำโครงการสร้างความปลอดภัยของผู้ป่วยจากการใช้ยาโดยมีการทำสัญญาวิชาการกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเพื่อขอรับงบประมาณสนับสนุนเป็น

การมีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติตามมาตรา ๓๒ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ หรือไม่ อย่างไร

๒. การที่แพทยสภาทำสัญญากับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติตามข้อ ๑ กรรมการ ผู้บริหาร ผู้มีอำนาจในการจัดการหรือมีส่วนได้เสียในแพทยสภาถูกจำกัดสิทธิในการสมัครเข้ารับการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติตามมาตรา ๓๒ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ หรือไม่ อย่างไร

ต่อมาสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ได้มีหนังสือที่ สปสช.๐๓/๑๙๗๗ ลงวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติจะต้องดำเนินการสรรหาเลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๐) ได้เคยให้ความเห็นไว้ว่า เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติต้องไม่เป็นหรือไม่เคยเป็นกรรมการหรือผู้บริหารในนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้สัญญากับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติภายในระยะเวลาหนึ่งปีก่อนได้รับแต่งตั้งให้เป็นเลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ บัดนี้ ได้มีผู้สมัครเป็นเลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติจึงขอหารือในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. กรณีนายพินิจ หิรัญโชติ ผู้สมัครเป็นเลขาธิการ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงพยาบาลนครปฐมและเป็นกรรมการแพทยสภา และแพทยสภามีฐานะเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๒๕ ซึ่งปัจจุบันแพทยสภาเป็นผู้สัญญากับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ โดยทำสัญญาดำเนินโครงการสร้างความปลอดภัยของผู้ป่วยจากการใช้ยา ตามสัญญาเลขที่ ๒๒๘/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๐ สิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๑ ในวงเงินการจ้าง ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท จะถือว่านายพินิจ หิรัญโชติ มีลักษณะต้องห้าม เนื่องจากเป็นกรรมการในนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้สัญญา ผู้เข้าร่วมงาน หรือมีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติตามมาตรา ๓๑ วรรคสี่ และมาตรา ๓๒ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ หรือไม่ อย่างไร

๒. กรณีนายพลเดช ปิ่นประทีป ผู้สมัครเป็นเลขาธิการ ปัจจุบันเป็นกรรมการและเลขานุการมูลนิธิชุมชนท้องถิ่นพัฒนา ซึ่งเคยเป็นผู้สัญญากับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ โดยทำสัญญาจ้างดำเนินงานโครงการเตรียมความพร้อมการบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติในระดับองค์การบริหารส่วนตำบลตามสัญญาเลขที่ ๑๐๙/๒๕๔๙ ได้รับการขยายเนื้อหาและเวลาส่งมอบงานถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๐ โดยได้เบิกจ่ายเงินงวดสุดท้ายเมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐ ในวงเงินการจ้างรวม ๗,๘๐๓,๗๕๐ บาท จะถือว่านายพลเดช ปิ่นประทีป มีลักษณะต้องห้าม เนื่องจากเป็นกรรมการในนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้สัญญา ผู้เข้าร่วมงาน หรือมีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติตามมาตรา ๓๑ วรรคสี่ และมาตรา ๓๒ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ หรือไม่ อย่างไร

๓. กรณีนายอำนาจ กาจันะ ผู้สมัครเป็นเลขาธิการ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งที่
 ปริญญาตรีกระทรวงด้านเวชกรรมป้องกัน (นายแพทย์ ๙) และเคยดำรงตำแหน่งรองอธิบดี
 กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๗ ถึงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐
 กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์เป็นนิติบุคคล ซึ่งในระหว่างดำรงตำแหน่งรองอธิบดี
 กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ได้จัดทำข้อตกลงความร่วมมือดำเนินงานตามโครงการวิเคราะห์
 คุณภาพฯ หน่วยบริการในระบบหลักประกันสุขภาพทั่วหน้ากับสำนักงานหลักประกันสุขภาพ
 แห่งชาติตั้งแต่วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๙ ถึงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ และได้ขยายเวลาส่งมอบ
 งานออกไปถึงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ในวงเงินการจ้าง ๓,๗๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งนายอำนาจ กา
 จันะ ขณะดำรงตำแหน่งรองอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ได้ลงชื่อในข้อตกลงดังกล่าวในฐานะ
 พยานด้วยนั้น จะถือว่านายอำนาจ กาจันะ มีลักษณะต้องห้าม เนื่องจากเป็นผู้บริหารในนิติบุคคล
 ซึ่งเป็นคู่สัญญา ผู้เข้าร่วมงาน หรือมีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของสำนักงานหลักประกัน
 สุขภาพแห่งชาติตามมาตรา ๓๒ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.
 ๒๕๔๕ หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๐) ได้พิจารณาข้อหาดังกล่าวโดยมี
 ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานปลัดกระทรวง และกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ) ผู้แทน
 สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และผู้แทนแพทยสภา เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า
 ข้อหาหรือของแพทยสภาโดยกระทรวงสาธารณสุขและข้อหาหรือของสำนักงานหลักประกันสุขภาพ
 แห่งชาติเป็นเรื่องเดียวกัน โดยประสงค์จะทราบว่าผู้สมัครเป็นเลขาธิการสำนักงานหลักประกัน
 สุขภาพแห่งชาติ ซึ่งเป็นหรือเคยเป็นกรรมการหรือผู้บริหารของนิติบุคคลที่เป็นคู่สัญญากับ
 สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติจะมีลักษณะต้องห้ามในการแต่งตั้งเป็นเลขาธิการสำนักงาน
 หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ หรือไม่ จึงสมควรตอบข้อหาหรือไปพร้อมกันและมีความเห็นว่า โดย
 ที่ มาตรา ๓๒ (๑๒)^๑ แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็น
 บทบัญญัติที่กำหนดลักษณะต้องห้ามของเลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติว่าต้อง
 ไม่เป็นหรือภายในระยะเวลาหนึ่งปีก่อนวันได้รับแต่งตั้ง ไม่เคยเป็นกรรมการหรือผู้บริหารหรือผู้มี
 อำนาจในการจัดการหรือมีส่วนได้เสียในนิติบุคคลซึ่งเป็นคู่สัญญา ผู้เข้าร่วมงาน หรือมีประโยชน์
 ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เพื่อป้องกันมิให้บุคคลซึ่งมี
 อำนาจในการจัดการหรือมีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของสำนักงานหลักประกันสุขภาพ
 แห่งชาติเข้ามาดำรงตำแหน่งเลขาธิการเพื่อแสวงประโยชน์ใดๆ อันมิชอบในสำนักงานหลักประกัน

^๑ มาตรา ๓๒ เลขาธิการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

(๑๒) ไม่เป็นหรือภายในระยะเวลาหนึ่งปีก่อนวันได้รับแต่งตั้ง ไม่เคยเป็นกรรมการหรือ
 ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในการจัดการหรือมีส่วนได้เสียในนิติบุคคลซึ่งเป็นคู่สัญญา ผู้เข้าร่วมงาน หรือมี
 ประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของสำนักงาน

๑.ล๑

๑.ล๑

สุขภาพแห่งชาติ ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๐) ได้เคยวินิจฉัยไว้แล้วว่า^๒ “บทบัญญัติ มาตรา ๓๒ (๑๒)” แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้กำหนด ลักษณะต้องห้ามของการเป็นเลขาธิการไว้อย่างชัดเจนว่าต้องไม่เป็นหรือภายในระยะเวลาหนึ่งปี ก่อนวันได้รับแต่งตั้ง ไม่เคยเป็นกรรมการหรือผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในการจัดการหรือมีส่วนได้ เสียในนิติบุคคลซึ่งเป็นคู่สัญญา ผู้เข้าร่วมงาน หรือมีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของ สำนักงาน เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าเลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้รับการ แต่งตั้งให้เป็นกรรมการในคณะกรรมการองค์การเภสัชกรรม ซึ่งองค์การเภสัชกรรมมีฐานะเป็นนิติ บุคคล ดังนั้น หากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติทำสัญญาหรือข้อตกลงซื้อขายกับองค์การ เภสัชกรรมย่อมมีผลให้เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเป็นผู้มีลักษณะต้องห้าม ตามมาตรา ๓๒ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕”

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้ทำสัญญากับ แพทยสภา มูลนิธิชุมชนท้องถิ่นพัฒนา และกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ นายพินิจ หิรัญโชติ ซึ่ง เป็นกรรมการแพทยสภา และนายพลเดช ปิ่นประทีป ซึ่งเป็นกรรมการมูลนิธิชุมชนท้องถิ่นพัฒนา จึงเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามในการดำรงตำแหน่งเลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ตามมาตรา ๓๒ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ เว้นแต่ สัญญาที่แพทยสภาหรือมูลนิธิชุมชนท้องถิ่นพัฒนาทำกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้ สิ้นสุดลงเกินหนึ่งปีก่อนวันที่นายพินิจ หิรัญโชติ กรรมการแพทยสภา และนายพลเดช ปิ่นประทีป กรรมการมูลนิธิชุมชนท้องถิ่นพัฒนา แล้วแต่กรณี ได้รับแต่งตั้งเป็นเลขาธิการสำนักงาน หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ หรือเว้นแต่บุคคลดังกล่าวได้พ้นจากการเป็นกรรมการในนิติบุคคล นั้นเกินหนึ่งปีก่อนวันได้รับแต่งตั้งเป็นเลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ส่วนกรณี นายอานวย กาจិនะ ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งรองอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์และตำแหน่ง ดังกล่าวเป็นผู้บริหารในนิติบุคคลซึ่งเป็นคู่สัญญากับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ย่อม เป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามในการดำรงตำแหน่งเลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติตาม มาตรา ๓๒ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ ด้วย เว้นแต่ สัญญาหรือข้อตกลงที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ทำกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้ สิ้นสุดลงเกินหนึ่งปี หรือนายอานวย กาจិនะได้พ้นจากตำแหน่งนั้นเกินหนึ่งปีก่อนวันได้รับแต่งตั้ง เป็นเลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

อนึ่ง ในกรณีที่สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเห็นว่ามิชอบขัดข้องในทาง ปฏิบัติเกี่ยวกับการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติอาจ ดำเนินการแก้ไขบทบัญญัติมาตรา ๓๒ (๑๒)^๔ แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

^๒ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การเป็นผู้มีส่วนได้เสียในนิติบุคคลคู่สัญญา ของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๑/ ๒๐๐๗ ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๐ ถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (เรื่องเสร็จที่ ๘๘๐/๒๕๕๐)

^๓ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑,ข้างต้น

^๔ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑,ข้างต้น

พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยกำหนดช้อยกเว้นในกรณีเป็นผู้ดำเนินการอันเป็นสาธารณประโยชน์และมีได้
แสวงหากำไร ทำนองเดียวกับมาตรา ๑๘ (๗)^๕ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้าง
เสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔ หรือช้อยกเว้นอื่นตามที่เห็นสมควร

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มีนาคม ๒๕๕๑

^๕ มาตรา ๑๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้
ฯลฯ

(๗) ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับกองทุน หรือในกิจการที่ขัดหรือแย้งกับ
วัตถุประสงค์ของกองทุน หรือได้รับประโยชน์ในกิจการที่ขัดหรือแย้งกับวัตถุประสงค์ของกองทุน
ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยตรงหรือทางอ้อม เว้นแต่เป็นผู้ดำเนินการอันเป็นสาธารณประโยชน์และมีได้แสวงหากำไร